

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ЗАКОНОДАВСТВА, ЯКЕ РЕГУЛЮЄ ВЗАЄМОДІЮ СУДОВО-ЕКСПЕРТНИХ УСТАНОВ З ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ

Антон Олександрович ПОЛЯНСЬКИЙ,

*кандидат юридичних наук, здобувач
Університету сучасних знань*

На сьогодні, на жаль доводиться констатувати, що в нашій державі існує цілий ряд проблем із взаємодією в середині правоохоронної системи, що негативним чином позначається на її єдності та ефективності функціонування. Особливо гострою є ця проблема у сфері взаємодії судово-експертних установ з правоохоронними органами. Одним із таких проблемних аспектів є відсутність єдиного підходу до реформування сфери судово-експертної діяльності. Справа у тому, що більшість документів концептуального чи стратегічного характеру, присвячені розвитку даної сфери, мають відомчий характер, тобто стосуються проблем діяльності судово-експертних служб (підрозділів) у межах окремих державних органів (МВС, МОЗ, СБУ тощо). А тому проблемні питання взаємодії також розглядаються, як правило, тільки у межах структури конкретного державного органу чи відомства, як, наприклад, вище згадана Стратегія розвитку Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України на період до 2020 року. Організаційно-правові засади розвитку експертних служб у деяких відомства взагалі не піддавалися перегляду вже багато років. Наприклад, Наказ МОЗ України «Про розвиток та вдосконалення судово-медичної служби України» був виданий ще у 1995 році і у даному нормативно-правовому акті, питанням взаємодії чи співпраці зазначеної служби з правоохоронними органами ніяким чином не визначається. Слід відзначити, що у 2017 році до парламенту був спрямований Проект Закону про основні засади провадження діяльності у сфері судово-медичної експертизи № 6285 від 04.04.2017 р., в якому хоча й досить поверхнево, втім передбачалося, що між Національним бюро судово-медичної експертизи Міністерства охорони здоров'я України та органами державної влади, органами місцевого самоврядування відбувається постійний обмін інформацією; що Національне бюро судово-медичної експертизи співпрацює та підтримує науковий зв'язок із спеціалізованими експертними установами, науковими установами, вищими учбовими закладами, органами державної влади, іншими установами та організаціями для успішного вирішення проблемних питань судово-медичної експертизи [1]. Однак у 2019 році даний законопроект був відкликаний.

І. Овчар справедливо звертає увагу на те, що точкові законопроекти, покликані удосконалити сферу судово-експертної діяльності, мають ряд недоліків. По-перше, треба читати зміст, а не оцінювати назву. Дуже часто одна розрекламована норма, яку підтримують фахівці, приховує ще декілька змін зовсім протилежного значення. І найважливіше, коли в сформовані правила гри на рівні вузької системи починають вносити

точкові зміни, втрачається баланс. Система сама починає вимагати змін. Точковість зростає, і з'являється все більше законопроектів, які в оточенні законотворців називають «зміни про зміни». Але таким чином ми доходимо до розуміння, що лише системно можна робити тактичні кроки для отримання базової стратегії розвитку судової експертизи. На думку І. Овчар сама судова реформа, яка має забезпечити право на справедливе правосуддя запустила «колесо» змін. Одним з елементів цього справедливого правосуддя є незалежна судова експертиза. Тому зараз неважливо скільки ще точкових законопроектів щодо зміни якоїсь норми буде написано. Система судових експертиз все одно буде змінюватись цілісно, відповідно до вимог часу і обставин. І найголовніше – законотворцям не варто забувати про середовище, яке буде застосовувати ці норми. В першу чергу це судові експерти. А вони вже давно готові до здорової конкуренції та якісних показників у своїй роботі. Скільки б часу не говорили про відсутність політичної волі, настане момент політичної доцільності. На сьогодні ми досягнули головного – розуміння, що потрібні системні зміни в сфері судових експертиз [2]. Ми у повній мірі згодні із зазначеною фаховою думкою про те, що у сфері судової експертизи потрібні системні зміни. Однак, на нашу думку, викликає сумніви твердження про те, що саме в межах судової реформи мають відбутися зазначені зміни. Звісно, судова експертиза відіграє особливу роль для судочинства і, як слушно підкреслю І. Овчар, саме судова експертиза є наріжним каменем судової реформи [2]. Однак при цьому у межах даної реформи (тобто судової), як правило, залишаються поза увагою питання судово-експертної діяльності які не стосуються процесуальних аспектів судової експертизи та статусу судового експерта, зокрема це стосується і удосконалення засад взаємодії судово-експертних установ з правоохоронними органами. Звідси вважаємо, що необхідно розробити концептуальні засади реформування судово-експертної діяльності в Україні, які б окремо визначали найбільш суттєві проблеми зазначеної взаємодії, шляхи їх вирішення та перспективи подальшого розвитку даної взаємодії.

Список використаних джерел:

1. Проект Закону про основні засади провадження діяльності у сфері судово-медичної експертизи № 6285 від 04.04.2017 // URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=61498
2. Овчар І. Реформа судової експертизи відбувається не важче інших системних змін / КНСЕУ // URL: <https://blog.liga.net/user/iovchar/article/30437>